

GUIÓ XERRADA SOBRE DEUTE I IMMIGRACIÓ

<i>TÍTOL</i>	DEUTE I IMMIGRACIÓ		
<i>DURACIÓ APROX.</i>	1 HORA	<i>NIVELL</i>	INTERMIG
<i>RECURSOS NECESSARIS</i>	PROJECTOR TRANSPERÈNCIES (OPC.)		
<i>AUTOR</i>	Iolanda Fresnillo (ODG)		
<i>RESUM TEMARI</i>	Extens debat que analitzant les causes i la forma dels processos migratoris, troba alguna resposta en el deute extern.		
<i>OBSERVACIONS</i>	Són necessaris uns coneixements mínims de deute extern.		

MATERIAL PREVI A LA XERRADA:

A continuació es detalla un seguit de materials, que es recomana (nosaltres trobem imprescindible) haver llegit abans de realitzar la xerrada. És informació pel ponent.

- ◆ **Deute i Immigració**, per Iolanda Fresnillo

Text on s'analitzen les possibles vinculacions entre els processos migratoris i d'endeutament en els països empobrits.

ESQUEMA XERRADA:

Índex

1. Introducció
2. Característiques dels moviments migratoris
3. Factors de les migracions
4. Immigració i deute
5. Conclusions

1. Introducció

Els moviments migratoris s'han convertit en un dels elements característics de l'actual procés de globalització. Les persones migrants són en molts casos, provinents de països que presenten alts índexs d'endeutament extern... amb això ens preguntem:

Existeix alguna relació entre el deute extern d'un país i els nivells d'emigració?

Les mesures posades en marxa per solucionar la crisi del deute extern, han aturat o impulsat les migracions als països endeutats? o el que és el mateix, és possible reduir la sortida d'emigrants d'un país mitjançant alleugeriment del seu deute extern?

Té l'emigració algun efecte positiu immediat pels països endeutats? Interessa realment als governs del Sud reduir les migracions?

Des d'aquí es pot veure l'esquema que desenvoluparà aquesta xerrada.

2. Característiques dels Moviments Migratoris a l'actualitat

- Els moviments migratoris actuals s'han convertit en un dels elements característics de l'actual procés de globalització. *Mentre els capitals financers poden donar la volta al món en segons, les persones es troben cada vegada amb més obstacles per passar d'un Estat a un altre.*
- Agudització de les desigualtats que afavoreix la conjunció dels efectes expulsió Sud-Nord (*situacions de crisi, pobresa i conflictes*) i atracció Nord-Sud (*millors nivells de vida, oportunitats de treball, salaris millor remunerats...*).
- Més accessibles a tots, d'acord amb les revolucions tecnològiques. *Les telecomunicacions permeten la coneixença i difusió dels hàbits i costums occidentals arreu del món, amb la convicció d'una cultura única i homogènia.*
El progrés tecnològic i la reducció de costos en el transport faciliten la possibilitat de traslladar-se més ràpidament i d'una manera més barata.
- Criminalitzades pels governs que cada vegada imposen més controls de tipus físic, polític i legal, complicant l'accés regular dels potencials emigrants cap als països del Nord.
- Necessitades en bona mesura per a mantenir l'actual ritme de creixement econòmic, per la generació de "mercats duals", en els quals els llocs més precaris es cobreixen per immigrants.
- Abastant un ventall major de països i zones geogràfiques, tant a l'origen com en la destinació.
- Amb un caràcter regional cada vegada més accentuat (Europa Central i Oriental, Àsia i Àfrica). *Degut a les polítiques de tancament de fronteres.*
- Cada vegada més feminitzades (les dones són la meitat de les migrants internacionals).
- Cada vegada més diverses: refugiats, immigrants establerts, temporers, d'agrupació familiar, de passada cap a altre país, etc.
- Cada vegada més estables, en la mesura que les polítiques de tancament de fronteres ha dificultat la temporalitat del procés migratori. *És té por a tornar al país d'origen per si posteriorment no es pot reentrar al país d'acollida.*
- Amb efectes duradors sobre l'estructura global de les societats d'origen i d'acollida.

Xifres

- Afecten al 2 % de la població mundial.
- Uns 150 milions de migrants.
- El 50 % de les persones migrants viuen en països de la perifèria. *Per exemple, 16 milions desplaçats a Àfrica, 7 a Àsia, 5 a Europa i 3 a Amèrica del Sud.*
- El 47,5 % dels emigrants són dones.
- Uns 10 milions de migrants que han abandonat casa seva a causa de la destrucció mediambiental. *Per exemple, els seus sòls ja no són cultivables.*
- Uns 35 milions de persones componen el grup de migrants laborals (*es desplacen en busca de treball*)

3. Factors que influeixen en els processos migratoris

Perquè decideixen les persones deixar la seva llar, i fins i tot la família, i emigrar a una altra ciutat, país, continent, societat?

La decisió d'emigrar no es pot mai circumscriure a un sol factor. *És una decisió fruit de multiplicitat de circumstàncies, tant externes com internes (personals i familiars); aquestes últimes, de gran importància. Aquí podem analitzar els factors externs:*

- Situació Econòmica, tant individual com nacional. *Es trasllada a residir a un altre país per a treballar i millorar la seva situació econòmica. És important diferenciar entre el factor econòmic com a motivació i la pobresa: a Espanya, per exemple, a l'any 2000, dels països d'origen dels immigrants majoritaris, només Senegal pertany al grup de països més pobres del planeta, la resta són països d'ingressos mitjos.*
- Context Polític: refugiats, desplaçats i altres migracions polítiques. *25 milions de refugiats "oficials, als que s'han de sumar entre 20 i 30 milions addicionals de desplaçaments interns per motius polítics*
- Deteriorament Mediambiental. *En primera instància aquestes migracions acostumen a ser del camp a la ciutat (internament), però en molts casos, i degut a la manca d'oportunitats a la ciutat, poden acabar convertint-se en migracions internacionals.*
- Entorn social i cultural. *Migracions amb l'objectiu de fugir d'un determinat context social no desitjat, com discriminacions per raons d'ètnia o gènere. S'inclouen també aquí, les aspiracions de canvi social que han generat els mitjans de comunicació en el context de la globalització. La percepció social sobre la situació del país i les possibilitats de canvi és tan forta i negativa, que es generalitza la idea de l'emigració com a únic instrument de supervivència, convertint-se fins i tot en un element de reconeixement social.*

Migració com a decisió personal i/o familiar

4. Immigració i deute

La relació entre immigració i deute és complexa. El què és evident, és que el deute i les seves conseqüències són elements que constitueixen "efectes d'expulsió" i segurament, acceleren les migracions.

Vegem-ne exemples.

Argentina

Argentina pateix una de les crisis econòmiques més greus de la seva història. És una crisi causada pel fort nivell d'endeutament i de la impossibilitat de fer front al pagament del servei del deute.

Els resultats obtinguts de l'aplicació d'ajustaments estructurals (dirigits per FMI) i polítiques neoliberals des de la dècada dels 90 són: un altíssim nivell d'atur, una retallada de les despeses públiques i, per tant, dels serveis socials i de protecció, un increment espectacular dels nivells de pobresa i del nombre de persones abocades a aquesta pobresa, ...

Argentina havia sigut històricament un país de recepció d'immigrants. Ara ho és d'emigrants. Les raons d'aquesta actual migració són econòmiques. El preocupant en aquests moments no és la quantitat d'argentins que emigren ara, sinó els que s'estan plantejant de fer-ho. Doncs, cal tenir en compte que l'emigració actual a Argentina està protagonitzada bàsicament pels sectors menys afectats per la crisi (en quant a nivell de pobresa)

Finalment, els destins principals són EUA, Estat espanyol, Itàlia, Alemanya i Israel.

Indonèsia

És també un país afectat per alts nivells d'endeutament (s'estima que el servei de deute és el 50 % del pressupost anual de despesa pública en educació i salut primàries). La situació es va agreujar amb la crisi del sud-est asiàtic:

L'11% de la població vivint sota el llindar de la pobresa al 1997 passa a ser un 50% l'any 2001.

Segons el BM, entre 1997 i 1998, ls salaris reals dels treballadors urbans i agrícoles s'han reduït en un 34 i un 40% respectivament.

La crisi ha coincidit amb elevats nivells de desplaçaments de la població. En aquest cas, s'estan donant molts desplaçaments interns (camp-ciutat). Cal tenir en compte que els conflictes en diferents regions del país han generat més d'un milió de refugiats i desplaçats interns. La meitat dels emigrants laborals (gent a l'atur que surt del país a la recerca de feina) legals van a Aràbia Saudita.

Nicaragua

Nicaragua és considerat un dels països més pobres i endeutats del planeta. La forta recessió econòmica que assola el país des dels anys 80, s'ha agreujat amb els Programes d'Estabilització i d'Ajust Estructural imposats pel BM i FMI a la dècada dels 90 per fer front a la crisi del deute.

En general, els intents de treure Nicaragua de la crisi han estat fallits. Segons el BM, gairebé el 50 % de la població viu en condicions de pobresa i més del 17 % en condicions de pobresa extrema. El 44.9 % de la població està subcontractada segons el Ministeri de Treball de Nicaragua. I el poder de compra del salari mig ha disminuït entre 1991 i 1998 un 44%

Característiques emigració de Nicaragua:

Als anys 80 els emigrants nicaragüenys suposaven entre el 2 i el 3% de la població, i ara són el 10% (prop de mig milió d'habitants en un país de tan sols 5 milions). L'emigració s'adreça fonamentalment a Costa Rica i EEUU.

4 etapes fonamentals de sortida d'emigrants:

- 1. Coincidint amb el Terratrèmol de Managua al 1972*
- 2. A finals dels 70, quan s'intensifica la lluita armada entre sandinistes i somocistas*
- 3. Amb el triomf del Front Sandinista (anys 80), quan els partidaris de Somoza fugen del país...*
- 4. Després del triomf de la Unió Nacional Opositora, als anys 90 s'intensifiquen les migracions, en aquest cas fonamentalment econòmiques i laborals*

Equador

Es troba des de l'any 99 una greu crisi, originada al 82 i agreujada als 90 amb les Reformes d'Ajust Estructural i la dolarització adoptada al 2000 per superar la crisi. Les conseqüències de la dolarització en la capacitat adquisitiva de les capes de població més pobres han arribat a uns nivells d'extraordinària gravetat.

Impacte directe de la crisi:

- Caiguda del PIB un 31 % (en dòlars) entre 1998 i 2000*
- Duplicació del nombre de pobres, passant de 3.9 a 8.4 milions de persones (el que significa un increment del 115 %)*
- L'extrema pobresa ha augmentat del 12 al 21 % en tot el país, duplicant-se a les ciutats*
- Disminució de la capacitat adquisitiva: el salari mínim a desembre del 2000 era de 117.5 dòlars, mentre que el preu de la cistella bàsica era de 260 dòlars*
- Duplicació de l'atur entre 1995 i 1999, quan arriba a 14.4%*
- La despesa social per habitant es redueix en un 37% entre 1996 i 1999*
- Al 199 el deute extern total supera el 100% del PIB*

Malgrat els diferents intents de superar la situació i els esforços del govern equatorià i de la comunitat internacional,

El greu context econòmic es barreja amb una sensació generalitzada de desconfiança.

L'opció d'emigrar apareix aleshores com la panacea per suplir, no només les necessitats bàsiques, sinó també per entreveure un horitzó on l'esperança de progrés personal i familiar sigui una possibilitat.

L'emigració constitueix, a més una vàlvula d'escapament per una situació, a priori insostenible:

- L'atur ha disminuït en el darrer any, coincidint amb una emigració neta que supera el 10% de la població econòmicament*
- Les remeses enviades pels emigrants l'any 2000 han suposat 1.350 milions de dòlars*

5. Conclusions

1. *El deute extern i els seus efectes en la deterioració de les condicions de vida dels més pobres constitueixen un dels "efectes expulsió" que encoratja l'emigració de milions de ciutadans dels països pobres cap al món en desenvolupament. Per exemple, un descens de preus del cafè, provoca a unes 500 famílies abandonen els conreus de Chiapas cada setmana, per a emigrar al nord del país a la recerca de treball en les explotacions de petroli de Tabasco o en les maquiladores de Tijuana. Uns altres tracten d'arribar fins els Estats Units.*

2. *El conjunt de mesures establertes per la comunitat internacional per a tractar de solucionar la crisi del deute (fonamentalment els programes d'ajustament estructural) no han arribat als resultats pretesos. Al contrari, s'han convertit en un factor que ha agreujat l'exclusió dels sectors més vulnerables, limitant la seva protecció per part de l'estat i convertint-se en un al·licient addicional per a l'emigració. Per exemple, mitjançant la imposició d'una liberalització comercial que ha exposat els febles sistemes agrícoles i industrials dels països pobres a la competència deslleial del mercat internacional,*

3. *A més de les condicions objectives, el procés migratori es veu molt influenciat per factors subjectius com la percepció que la població té referent a les expectatives del país.*

4. *Ni l'alleugeriment del deute ni l'ajuda al desenvolupament deuen plantejar-se per part dels països desenvolupats com eines addicionals per a tractar de frenar la sortida d'emigrants des dels països pobres. L'objectiu no és parar l'emigració, sinó generar opcions per a fer realitat el dret de tota persona, estigui on estigui, a una vida digna. Tant l'augment de l'ajuda com l'alleugeriment del deute són factors necessaris per a complir aquest propòsit.*

MATERIAL COMPLEMENTARI:

■ **Deuda externa, Desarrollo y Movimientos Migratorios** per Arias Robles, M.

Una aproximació al fenomen de la migració i les seves conseqüències, des del punt de vista del país origen, com del país destí. S'estudien les característiques d'aquest moviment junt amb els factors que el provoquen. Llavors, es debat sobre quina relació mantenen el deute extern i la migració. En el document s'ofereixen també alguns dels exemples més rellevants en els que es posa de manifest les vinculacions entre Deute, Desenvolupament i Moviments Migratoris. En castellà. (24 pàgs.)

Els documents esmentats es troben a la carpeta de "Documents d'Ampliació" dins d'aquesta mateixa unitat de "Deute Històric", d'on poden ser baixats.